

VISTFLANDERS

Recreatief verkeer

We verplaatsen ons steeds vaker voor recreatieve doeleinden. Hoogtijd dus om ook hier te denken aan duurzame alternatieven. In de vorm van fietsenstallingen, pendelbussen, carpoolinitiatieven, ... In deze Mobiliteitsbrief vindt u inspiratie voor tijdelijke en vaste attracties.

Verplaatsingsgedrag

Vrijtijdsverkeer wint aan belang

Uit het meest recente Onderzoek Verplaatsingsgedrag (versie 4.3) blijkt dat het vrijetijdsverkeer nu al een kwart van de afgelegde kilometers en een derde van de verplaatsingen in de avondspits op een weekdag veroorzaakt. Men verwacht dat dit nog zal stijgen. Attracties zelf vragen meer ondersteuning om duurzame mobiliteit te stimuleren.

Volgens de vooruitzichten van het Federaal Planbureau is recreatief verkeer het sterkst groeiende verplaatsingsmotief, waardoor het in de toekomst in grote mate verantwoordelijk zal zijn voor files. Dat bevestigt ook Griet Geudens van Toerisme Vlaanderen: "De jaarlijkse groei van het toerisme op wereldschaal tot 2020 wordt geraamd op 4 %. Voor Europa ligt het verwachte groei cijfer op 3 %. Recreatief verkeer zal dus ook in Vlaanderen de komende jaren toenemen. Nu neemt het vrijetijdsverkeer trouwens al 31 % van alle verplaatsingen in. Dat is meer dan werk- en schoolverplaatsingen of het aantal verplaatsingen voor winkelen en diensten. Het mobiliteitsbeleid in Vlaanderen houdt dus best rekening met deze groeiende groep om de impact ervan te kunnen beperken." Toerisme Vlaanderen en De Vlaamse Stichting Verkeerskunde formuleerden daarom een aantal beleidsaanbevelingen voor mobiliteit en toerisme.

Meer ondersteuning

In het kader van SMOVE voerde TreinTramBus in maart en april 2013 een enquête rond duurzaamheid uit bij 573 attracties, musea, verblijfsaccommodaties, organisatoren van evenementen en andere vrijetijdsbestemmingen. Daaruit bleek dat recreatieve bestemmingen in het algemeen tevreden zijn over de bereikbaarheid te voet, met de fiets en met de wagen. Een op vier van de respondenten vindt wel dat de kwaliteit van voet- en fietspaden in de buurt beter kunnen. De bereikbaarheid

met het openbaar vervoer scoort iets lager (65%). Parkeerproblemen zijn er vooral bij evenementen. Het zijn dan ook vooral de evenementen die momenteel inzetten op een mobiliteitsplan: meer dan een derde heeft er een. Om mensen op een duurzame manier naar de bestemming te krijgen, wordt vooral ingezet op de fiets. Fietsenstallingen aanbieden is een van de meest populaire maatregelen. Maatregelen voor openbaar vervoer, zoals combitickets, en carpoolen zijn voorlopig nog veel minder populair. Ilse Fannes van het Netwerk Duurzame Mobiliteit: "De voornaamste drempel is dat zij zelf weinig vat hebben op maatregelen zoals openbaar vervoer en kwalitatieve fietsroutes. De helft van de recreatieve bestemmingen vindt dat het stimuleren van duurzame mobiliteit een verantwoordelijkheid van de overheid is. Drie op de vier vindt dat de overheid meer finan-

STAD ANTWERPEN

Tijdelijke fietsenstallingen zijn een populaire maatregel. Bij de Antwerp 10 Miles & Marathon werden fietsenstallingen voorzien voor 4250 fietsen (zie pagina 3).

ciële ondersteuning moet geven om bestemmingen duurzaam bereikbaar te maken. Naast financiële steun vragen organisatoren ook een intensere samenwerking met de lokale overheden. Bijvoorbeeld voor mobiliteitsadvies of om maatregelen te bespreken met personen die meer mobiliteitsexpertise hebben."

De resultaten van de SMOVE-enquête vindt u op www.duurzame-mobiliteit.be (bij 'publicaties'). Vorig jaar formuleerden Toerisme Vlaanderen en de VSV beleidsadviezen rond recreatief verkeer. U kunt ze bekijken op www.verkeerskunde.be.

MobiWijzer: mobiliteitsbegeleiding op maat

Met MobiWijzer biedt de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) een mobiliteitsbegeleiding op maat voor evenementen, meetinglocaties en toeristische locaties. Daarbij wordt samen met de organisator of uitbater nagegaan hoe de verkeersstromen naar het evenement of de locatie in betere banen kunnen worden geleid en duurzamer kunnen verlopen. Het MobiWijzer-team stuurt bij waar nodig, helpt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen, geeft advies op het terrein en evalueert na afloop, zodat de organisator of uitbater achteraf perfect weet welke ingrepen het efficiëntst zijn. Hiervoor werkt de VSV samen met een gespecialiseerd studie bureau, MINT. Een volledige MobiWijzer-begeleiding op maat kost 250 euro. Het bedrag wordt onder bepaalde voorwaarden volledig terugbetaald. Meer info: www.verkeerskunde.be.

Crammerock: mobiliteitsplan voor duurzaam verkeer

Twee jaar geleden moest het Crammerock-festival verhuizen van het centrum van Stekene naar de rand. Dé gelegenheid om een duurzaam mobiliteitsplan op te stellen, zo redeneerde de organisatie.

Het tweedaagse Crammerockfestival trekt elk jaar begin september zo'n 25.000 muzikliefhebbers naar Stekene. "In ons mobiliteitsplan staat duurzaamheid centraal", zegt organisator Benjamin Vervaeet. "Dat heeft deels met de feiten te maken. Door de verhuis was er immers een sterke terugval in aanbod van openbaar vervoer en kon wildparkeren in de onmiddellijke buurt van het nieuwe terrein om veiligheidsredenen niet worden toegestaan. Maar we doen dit ook uit overtuiging. De parallelweg aan de autosnelweg N49/E34 wordt tijdens het festival afgesloten. Die is dan enkel toegankelijk voor voetgangers en fietsers. In die zone voorzien we tevens een tijdelijke fietsenstalling van ca. 600m. De autoparkings, net zoals de kiss & ride-zone, sluiten met een minimum aan kruisingsverkeer aan op deze voetgangerszone. Voor de editie van 2013 werkt Crammerock ook

samen met Taxistop voor de organisatie van carpoolen via www.eventpool.be."

Pendels

Het dichtsbijzijnde station is dat van Sint-Niklaas. Tijdens Crammerock worden naast de versterking van de reguliere bussen op piekmomenten ook extra pendelbussen van De Lijn ingezet tussen het station en het festivalterrein. Benjamin: "Om het gebruik van het openbaar vervoer te stimuleren, hebben we met medewerking van De Lijn sinds vorig jaar een tijdelijke halte dichtbij de ingang van het festival. De pendels waren reeds gratis, maar nieuw dit jaar is dat een geldig toegangsbevijs voor Crammerock ook zal volstaan voor een gratis rit van of naar het station met de reguliere buslijnen."

Sponsoring

De duurzame mobiliteitsmaatregelen worden mee gefinancierd via sponsoring, de lokale overheid, het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen en KAHO Sint-Lieven. Het mobiliteitsplan werd in 2011 opgesteld onder (gratis) begeleiding van een studie bureau via de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (in het kader van mobiliteitsbegeleiding, zie pagina 1). Crammerock fungeerde destijds als pilootproject.

"We zetten in op de fiets, de combinatie trein en bus en carpoolers om het autoverkeer te beperken."

Benjamin Vervaeet,
organisator Crammerock

GRAMMEROCK

STEFAN VAN HULLE - DE LIJN

Tijdens Crammerock worden naast de versterking van de reguliere bussen op piekmomenten ook extra pendelbussen van De Lijn ingezet.

Op www.eventpool.be kunnen bezoekers carpoolers vinden naar een festival of andere evenementen.

Met trein, bus of fiets naar Bobbejaanland

Bobbejaanland ligt op ongeveer 7 kilometer van het station van Herentals. Bezoekers kunnen er naartoe met een B-dagtrip, de pendelbus of de fiets.

Bobbejaanland ligt in Lichtaart, deelgemeente van Kasterlee op een boogscheut van het station van Herentals. De NMBS biedt dan ook een bezoek aan Bobbejaanland aan als een B-dagtrip (trein +

bus De Lijn + toegang park). Lijn 305 Turnhout - Herentals - Leuven rijdt op zijn traject langs het station van Herentals en Bobbejaanland met een uurfrequentie. Tussen april en oktober rijden er extra bussen tussen deze twee haltes. Dit om de twintig minuten, zowel in het weekend als tijdens de week. De kostprijs van de extra bussen wordt gefinancierd door Bobbejaanland (de inkomsten van de B-Dagtrip brengt De Lijn in mindering). Voor extra drukke dagen is er een clause in de overeenkomst met De Lijn die voorziet dat er nog meer bussen ingezet kunnen worden indien nodig.

Fietsknooppunt

Ook met de fiets is Bobbejaanland vlot en veilig bereikbaar. Het park ligt tussen fietsknooppunt 13 en 29 van het fietsknooppuntenetwerk. Op de Olensteenweg is een dubbelrichtingsfietspad aangelegd, langs de kant van Bobbejaanland. Er is ook een omheinde fietsenstalling voorzien aan de ingang. In het Fietspunt aan het station van Herentals kunnen bezoekers een fiets huren voor de verplaatsing tot aan Bobbejaanland.

JERRY DE BRIE

10 Miles: veel volk, weinig hinder

Op zondag 21 april 2013 vond de DVV Antwerp 10 Miles & Marathon plaats. Ruim 34.500 deelnemers en tienduizenden supporters maakten het loopevenement tot het grootste van Vlaanderen. Ondanks de grote volkstoeloop was het evenement vlot bereikbaar. Er werd vooraf dan ook uitgebreid gecommuniceerd over de mobiliteit in en rond de Antwerpse binnenstad.

Het parcours van de 10 miles en de marathon loopt door de het stadscentrum van Antwerpen, zowel op linker- als op rechteroever, onder meer via de Kennedytunnel, de Bolivartunnel en de Waaslandtunnel. De tunnels werden tijdelijk (soms beperkt) afgesloten voor verkeer. Tijdens de loopwedstrijd was het centrum van Antwerpen ook autoluw gemaakt tussen de Leien en de kaaien.

Op de dag van het evenement konden supporters gratis gebruik maken van de overzetboot tussen linker- en rechteroever.

Bus, tram, boot of fiets

Sporters en supporters hadden verscheidene mogelijkheden om zich duurzaam tussen beide oevers te verplaatsen: pendelbussen van De Lijn, gratis Flandria-overzetboten, fietsers- en voetgangerstunnel en de tram onder de Schelde. Voor het derde jaar op rij waren er in de voetgangerstunnel geen fietsen toegelaten. Aan beide oevers waren extra tijdelijke fietsenstallingen voorzien met een

capaciteit van 4.250 fietsen. De extra pendelbussen van De Lijn reden tussen de parking van Metropolis en de startsite op Linkeroever. Bovenop de normale dienstregeling zette De Lijn extra tramvoertuigen in op praktisch alle tramlijnen. Reizigers konden een dagpas voor de 10 Miles & Marathon kopen voor 3 euro (normale prijs: 7 euro). Er werd ook een nieuwe park & ride voorzien aan de rand van de stad om autoverkeer van buiten Antwerpen op te vangen.

Communicatie

Maatregelen treffen is één ding. Maar ze goed communiceren is minstens even belangrijk. Hiervoor werden verschillende communicatiemiddelen ingezet:

- Op www.dvwantwerp10miles.be is naast andere praktische informatie een heel uitgebreid luik 'mobiliteit' opgenomen. Vanuit alle hoeken van het land werden duidelijke richtlijnen gegeven over hoe men best naar Antwerpen komt. In een aparte rubriek staan tips over hoe zich te verplaatsen in Antwerpen.
- De mobiliteits- en sportdienst maakten bewonersbrieven op voor wie langs het parcours woont met duidelijke informatie over afgesloten straten en alternatief vervoer.
- Ook via facebook en twitter werden tips, informatie en updates uitgewisseld. Om hier de vinger aan de pols te houden, was er constant een communicatieverantwoordelijke aanwezig in de CP-OPS (CommandoPost-OperatieS), het zenuwcentrum van waaruit alles geregeld werd.

Tips van Sportdienst Antwerpen

- Maak een goede **mobiliiteitsanalyse** van het evenement.
- Organiseer veelvuldig overkoepelend **overleg** met alle diensten (stad, organisatie, mobiliteitsorganisaties, ...).
- Stem de **communicatie** zeer goed op elkaar af zodat er slechts één verhaal naar voor komt.
- Monitor en **valueer** de maatregelen. Stuur steeds bij tijdens volgende edities.
- Laat u adviseren door mensen met veel **expertise** inzake mobiliteit.
- Hou steeds een doorgang vrij voor **hulpdiensten**.

Overleg

Om alles vlot te laten verlopen, werkten verschillende stadsdiensten en mobiliteitsorganisaties nauw samen. De sportdienst van Antwerpen zorgde voor de coördinatie. Jeroen Peeters, deskundige sportevenementen: "Wij proberen steeds de vergaderingen te modereren en zorgen voor overkoepelende communicatie tussen stadsdiensten, mobiliteitsorganisaties en de organisatie. Van de 80 bovenlokale sportevenementen die jaarlijks in Antwerpen plaatsvinden, zijn er toch zo'n 25 op de openbare weg met een zekere mobiliteitsimpact. Voor al deze evenementen stuurt de stad de vergaderingen. Dat zorgt voor een vlotte en aangename samenwerking. Er is steeds een stuurgroep aanwezig met de nodige expertise en ervaring. We merken dat organisatoren dit erg appreciëren."

STEFAN VAN HULLE - DE LIJN

De Lijn, een duurzame partner voor recreatieve bestemmingen

Voor vaste of tijdelijke attracties die veel volk aantrekken, kan De Lijn een partner zijn om duurzame mobiliteit te stimuleren.

Tegen betaling kunnen bijvoorbeeld (tijdelijke of permanente) extra pendelbussen ingelegd worden of kan het bestaande aanbod versterkt worden. Lokale overheden en organisatoren kunnen eventueel de kosten hiervoor delen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de klantenbeheerders van De Lijn. Kijk op www.delijn.be/overheden voor de gegevens in uw provincie.

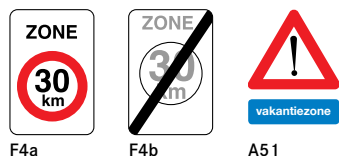
Handige tools

Op www.mijnlijn.be vindt u ook een aantal tools die handig kunnen zijn om bezoekers te informeren of te sensibiliseren. Bijvoorbeeld een gratis mobiscan door Slimweg, real time doorkomsten om op digitale schermen te laten verschijnen en een plug-in routeplanner waarmee organisaties zelf een verkorte routeplanner naar hun evenement op hun website kunnen plaatsen.

Vakantiezone: tijdelijk lage snelheid

Lokale overheden kunnen via een politieverordening een vakantiezone instellen. Dit statuut kan gebruikt worden om tijdelijk zonaal een lager snelheidsregime in te voeren op openbare wegen waarvan het gebruik beïnvloed wordt door een bij gelegenheid georganiseerde recreatieve activiteit.

Artikel 2.49 uit de Wegcode (KB van 1 december 1975) definieert de vakantiezone als een "zone waarin tijdelijk veel vakantiegangers verblijven en waarbinnen veel voetgangers en fietsers op de openbare weg, en zelfs meer bepaald op de rijbaan, aanwezig kunnen zijn. Deze zone omvat één of meer openbare wegen of gedeelten ervan, die afgebakend zijn met het verkeersbord F4a en F4b indien het om een zone binnen de bebouwde kom gaat, of met het verkeersbord zonale C43 met de vermelding 50 of zonale C43 met de vermelding 70 indien het om een zone buiten de bebouwde kom gaat, gecombineerd met het verkeersbord A51 voorzien van een onderbord met de vermelding 'vakantiezone'."

Er worden verder geen plaatsingsvoorwaarden bepaald voor de "vakantiezone". Net zoals bij de "schoolomgeving" (artikel 2.37) wordt de "vakantiezone" aangeduid met een bordcombinatie die op zich een geheel vormt.

De boodschap voor de weggebruiker volgt duidelijk uit de samenstellende borden: er geldt een maximumsnelheid en er wordt gewaarschuwd voor een gevaar; de bestuurders moeten namelijk speciaal opletten voor voetgangers en fietsers op de rijbaan in een vakantiesituatie en dito stemming. De maatregel wordt door de gemeenteoverheid genomen bij politieverordening.

Speelstraat en schoolomgeving

De 'vakantiezone' is verwant met de 'speelstraat' (artikel 2.36) en met de 'schoolomgeving'. Het zijn alle drie verkeersregimes die de niet-gemotoriseerde weggebruikers extra bescherming geven in een kritisch gebied, waar op basis van de straatfunctie normaal gezien een hoger snelheidsregime van kracht is. De 'schoolomgeving' geldt permanent of periodiek; de 'speelstraat' wordt bij gelegenheid ingesteld of kan ook een periodiek karakter krijgen; de 'vakantiezone' wordt alleen bij gelegenheid gebruikt.

De 'vakantiezone' werd in de Wegcode ingeschreven met het wijzigings KB van 26 april 2004. Het bijbehorende Verslag aan de Koning kan geraadpleegd worden voor nadere toelichting. (zie wegcode.be/pdf/wijzigingen/KB011275/300404.pdf of Belgisch Staatsblad van 30.04.2004)

Reglementering toegangen gewestdomein

Het dienstorder **MOW/AWV/2011/15** dd 26 januari 2013 van AWV heeft als doel om de voorwaarden waaraan een toegang tot de gewestweg moet voldoen om een stedenbouwkundige vergunning te kunnen bekomen, zo concreet mogelijk te definiëren.

Kijk op www.wegenverkeer.be/reglementering-toegangen-gewestdomein voor een omschrijving voor de voorschriften voor:

- Woningen en gebouwen met beperkte verkeersgenererende activiteiten
- Bedrijven en gebouwen met sterk verkeersgenererende activiteiten
- Landbouwbedrijven
- Verkavelingen

■ Enquête Mobiliteitsbrief Dank voor uw deelname

152 mensen namen deel aan de online enquête over Mobiliteitsbrief. Een kort overzicht van de resultaten kunt u bekijken op www.mobielvlaanderen.be/overheden (in de kijker). Hartelijk dank aan alle deelnemers voor uw mening en constructieve suggesties!

■ Enquête autodelen

In het kader van de week van mobiliteit organiseert Autopia, het Vlaams Steunpunt voor particulier autodelen, een bevraging over de bereidheid om te autodelen. Op www.mobielvlaanderen.be/overheden vindt u meer details en de link naar de online enquête. Tip voor lokale overheden: neem de link over op uw gemeentelijke website.

■ Vlaams Tunnel- en Controlecentrum

Het Vlaams Tunnel- en Controlecentrum (VTC) staat in voor het bedrijfszeker houden van de technische apparatuur die opgesteld is op gewest- en autosnelwegen en in een aantal gevallen ook

langs waterwegen in Vlaanderen. Het Vlaams Tunnel- en Controlecentrum is 24/7 bereikbaar op 03-443.63.31 of via vtc.meldingen@vlaanderen.be. Het VTC verzekert een permanente dienstverlening voor het melden van defecten en storingen aan technische installaties, het detecteren van defecten en opvolgen van automatische alarmen van bewakingssystemen, het kanaliseren van telefonische oproepen van diverse melders en het bedienen of schakelen van specifieke systemen vanop afstand.

■ Dag van de Mobiliteitsacademie

Op 17 september 2013 vindt de jaarlijkse Dag van de Mobiliteitsacademie (voorheen VSV-Ontmoetingsdag) plaats in Dendermonde. Deze studiedag is een jaarlijks leer- en netwerkevenement van de VSV voor al wie professioneel of als vrijwilliger in de weer is met mobiliteit. Het centrale thema dit jaar is kinderen en jongeren in een stad vol verandering.

Info en inschrijvingen via www.verkeerskunde.be (kalender/Dag-van-de-Mobiliteitsacademie)

■ Week van de mobiliteit

Van 16 tot en met 22 september is het de Week van de Mobiliteit. Gemeentes, scholen, bedrijven en verenigingen zetten hun schouders onder honderden autoluwe initiatieven, waaronder Strapdag, Autovrije Zondag en Car Free Day.

Surf naar www.weekvandemobiliteit.be voor informatie en deelname.

■ Nieuwsbrief toegankelijkheid: Meer Mobiel

Via de digitale nieuwsbrief MeerMobiel blijft u op de hoogte over nieuws rond mobiliteit en toegankelijkheid. Inschrijven kan via www.meermobiel.be of via info@meermobiel.be. MeerMobiel is een initiatief van Enter, Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid. De databank van MeerMobiel werd ontwikkeld in samenwerking met IMOB (Instituut voor Mobiliteit, Universiteit Hasselt). Het initiatief is mogelijk dankzij de steun van het Vlaams Gewest, Departement MOW, Afdeling BMV.

Website: www.mobielvlaanderen.be/overheden. Abonnement: www.mobielvlaanderen.be (tijdschriften en nieuwsbrieven). Redactie en Vormgeving: Kluwer. Redactieadres: Sandra De Bel, Kluwer, Motstraat 30, 2800 Mechelen, sandra.debel@kluwer.be. Redactieraad: Vertegenwoordigers van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, het kabinet van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken Hilde Crevits, het Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, Vlaamse Stichting Verkeerskunde, Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid. Verantwoordelijke uitgever: ir. Fernand Desmyter, Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), Koning Albert II-laan 20 bus 2, 1000 Brussel. © 2013 Vlaamse overheid Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

De Mobiliteitsbrief biedt lokale overheden informatie over hoe een lokaal duurzaam mobiliteitsbeleid uitgewerkt kan worden in samenwerking met andere partners en overheden. Alle Vlaamse burgemeesters, schepenen voor mobiliteit en alle geïnteresseerde mobiliteitsprofessionals krijgen een exemplaar. Wie een gratis abonnement wenst, kan zich inschrijven via de website: www.mobielvlaanderen.be (tijdschriften en nieuwsbrieven)